C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-932/2023 Judecătoria Soroca sediul Central
Judecător: Ghenadie Tocaiuc

D E C I Z I E
În numele Legii

18 septembrie 2023 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de apel Bălți

În componența:
Președintele de ședințe: Ion Talpa
Judecătorii: Oxana Mironov și Svetlana Șleahtițki

a judecat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul Directorului adjunct, comisar principal de justiție, din cadrul Penitenciarului nr. 6 Soroca, Ion Ciobanu declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 03 august 2023 privind admiterea plângerii condamnatului Iurii Negruța împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 15.05.2023, în cadrul Judecătoriei Soroca sediul Central a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Iurii Negruța împotriva administrației instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

În motivarea plângerii condamnatul indică că, se deține în Penitenciarul nr. 6 Soroca în condiții de detenție precare. A indicat că s-a deținut în celule supraaglomerate și nu sunt respectate patru metri pătrați pentru un condamnat. Celulele nu se aerisesc, încăperile sunt vechi, se prăbușesc podurile și cade varul de pe pereți. Medicamentele necesare lipsesc, personalul medical este necalificat, alimentație nu corespunde normelor, baie fac o dată în săptămână. Sunt purici, taracani. În sectoare dezinfecție nu se face.

Solicită reducerea termenului de pedeapsă odată cu constatarea încălcării drepturilor garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale referitor la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 6 Soroca.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 03 august 2023, s-a admis plângerea condamnatului Iurii Negruța împotriva administrației instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Se constată faptul că, Negruța Iurii a fost deţinut în perioada 31.10.2022-31.07.2023 în Penitenciarul nr. 6 Soroca în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea

drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, 273 (două sute șaptezeci și trei) zile în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) Cod de pr.penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Negruța Iurii cu 54 (cincizeci și patru) zile, pentru perioada de 270 (două sute șaptezeci) zile, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

În privința perioadei rămase de 3 (trei) zile, calculate în condițiile art. 473/4 alin. (4) din Cod de pr.penală, care nu pot fi reduse, instanţa de judecată a considerat necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive de 7 (șapte) ani închisoare, stabilit lui Negruța Iurii Serghei prin Sentința Judecătoriei Orhei (sediul Telenești) din 14.06.2022, s-a redus cu 54 (cincizeci și patru) zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare nr. 6 Soroca, potrivit art. 473/4 alin. (3) Cod de pr.penală, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul, inspector principal de justiție din cadrul Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țimbaliuc, solicitând casarea ei în partea reducerii pedepsei condamnatului, din considerent că deținutul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant.

Procedura citării legale și actele procedurale preparatorii judecării cauzei în ordine de recurs, prevăzute la art. 446 Cod pr. penală, au fost executate.

La judecarea recursului, condamnatul Iurii Negruța a susținut recursul formulat și a solicitat de a fi admis în totalmente.

În ședința de examinare a recursului, avocatul Caraman Iurie a pledat admiterea recursului ca fiind fondat, or pe parcursul detenției Iurii Negruța a fost marginalizat contrar prevederilor art. 3 CEDO.

La judecarea recursului, reprezentantul P-6 Soroca nu s-a prezentat, astfel Colegiul în corespundere cu art. 447 Cod pr. Penală, a conchis că lipsa acestor participanți nu constituie impediment pentru soluționarea recursului dat.

Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele prezentate instanței de recurs, ascultând pledoariile participanților la proces, Colegiul în ordinea art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, va respinge recursul, păstrând neschimbată hotărârea atacată.

Conform prevederilor art. 448 Cod procedură penală, (1) *Judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod procedură penală, *Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă: recursul este nefondat*.

În motivare Colegiul reține, că remediul național preventiv și compensator a perioadei detenției în condiții de penitenciar contrar prevederilor art. 3 CEDO și a jurisprudenței CtEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaților ce își execută pedeapsa în instituțile penitenciare din țară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerințe formulate de condamnați referitor la despăgubiri pentru condițiile precare de detenție, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv

și compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) și a Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficiența remediului respectiv în funcție de deciziile pronunțate de către instanțele naționale și a executării lor efective, ea păstrându-și competența de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanți care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul național intern ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condițiilor proaste de detenție în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum și persoanelor eliberate din detenție, cu condiția respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne și cu referire la caracterul compensator al remediului. În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obținerii la nivel național a recunoașterii violării și, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Iar dacă el nu o va obține la nivel național, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de șase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-și posibilitatea examinării coerenței dintre jurisprudența instanțelor naționale cu propria sa jurisprudență, precum și eficiența remediului atât în teorie, cât și în practică.

Astfel încât, Colegiul atestă că în accepțiunea prevederilor art.473/2 alin.(5) Cod pr. penală, plângerea condamnatului Iurii Negruța din 15.05.2023 a fost depusă în termen.

Raportând aspectele faptice a speței la normele supra nominalizate, Colegiul statuează, că instanța de fond în baza raportului prezentat de către instituția penitenciară, corect a reținut, că pe perioada executării pedepsei penale în Penitenciarele nr. 6 Soroca condamnatului Iurii Negruța nu i-au fost asigurate condițiile minime necesare de detenție, prevăzute la pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnat, potrivit căror fiecare deţinut trebuie să fie asigurat cu spaţiu de cazare de cel puțin 4 m^2 , *care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.*

De rând cu aceasta, Colegiul penal conchide că, instanța de fond în susținerile sale corect s-a axat pe cele indicate de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 27-29 al Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018 în câteva penitenciare din țară. Potrivit Raportului dat s-a constatat că, starea celulelor, care necesită reparații și îmbunătățirea condițiilor de igienă; accesul limitat la lumina razelor solare; insalubritatea sanitară; infectarea cu paraziții, etc.), a rămas neschimbată pentru un număr mare de deținuți, care continuau să fie ținuți în condiții, care pot fi dea dreptul considerate inumane și degradante. În Penitenciarul nr.6-Soroca au fost desfășurate reparații minore doar în sectorul 12 și în cantina pentru deținuți, erau în curs de desfășurare lucrările de divizare a dormitoarelor de capacitate înaltă în camere mai mici. S-au menționat încă o dată diferențele izbitoare în condițiile de detenție în diferite zone de cazare. Potrivit punctului 40 al Raportului, s-a constatat că, la Penitenciarul din Soroca, în care erau deținute aproape 800 de persoane, nu era un medic de mai bine de un an. În cabinetul medicului dentist starea condițiilor igienice era deplorabilă. Medicamentele din acest cabinet nu erau păstrate în modul corespunzător. Totodată, specialiștii din cadrul CPT au recomandat autorităţilor din Republica

Moldova ca să-şi mărească eforturile în sensul îmbunătăţirii condiţiilor de detenţie curente în penitenciarul respectiv.

Potrivit concluziilor din Raportul privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 6 din or. Soroca, pe data de 10 octombrie 2019, CpPT constată agravarea situaţiei comparativ cu situaţia descrisă de CPT (2018). Rapoartele de bilanţ a Penitenciarului nr.6 Soroca conţin informaţie privind acţiunile întreprinse ta nivel de instituţie în vederea implementării observaţiilor şi recomandărilor Comitetului european pentru prevenirea torturii şi tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT), urmare a vizitei ad-hoc în Republica Moldova desfăşurată în perioada 05-11 iunie 2018. Tot odată, acest tip de informaţie nu se regăseşte în Raportul de bilanţ pentru 6 luni 2019 al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, de competenţa căreia ţine implementarea problemelor sistemice invocate în Raport şi raportate de către penitenciarul nr.6 Soroca. Penitenciarul se confruntă cu suprapopulare, în toate spaţiile locative nefiind respectat standardul de cazare a deţinuţilor. Condiţiile de deţinere în sectorul 8B sunt inumane şi degradante

În urma celor constatate supra, instanța corect a ținut cont că, în cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum și în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea Europeană a constatat că supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenţiei, în special când ea durează perioade lungi de timp, aşa cum se reţine în cazul deţenutului, care a fost deţinut în Penitenciarul nr.6-Soroca. E de reţinut şi faptul că în cazurile anterioare, în care reclamanţii au avut la dispoziţie mai puţin de 4 m2 de spaţiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenţie (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59).

Astfel, instanța corect a considerat că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Iurii Negruța pe parcursul detenței sale în Penitenciarul nr.6 Soroca, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenţie, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Astfel ținând cont de cele nominalizate supra, adică suferințele avute de către Iurii Negruța în cadrul executăriii pedepsei penale în cadrul P-6 Soroca, Colegiul în respingerea argumentelor din recurs atestă, constatarea justă a încălcării lui Iurii Negruța a condițiilor de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale precum și aplicarea corectă de către instanță a prevederilor art. 473/4 alin. (4) Cod pr. penală, prin calcularea a două zile de reducere pentru fiecare zece zile de detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în perioadele de referință, în condiții contrare art. 3 a Convenției, unde Iurii Negruța și-a executat pedeapsa penală, bazându-și în acest sens soluția pe cadrul legal intern, modificat prin legea procesual penală în vigoare din 01.01.2019, care la dispoziția art. 469 alin. (1) pct. 17/1) stabilește posibilitatea verificării în cadrul executării pedepsei penale a condițiilor de detenție, despăgubindu-i pe condamnați prin reducerea ei conform art. 473/2 alin. (4) Cod pr. penală, în cazul în care acestea sunt contrare garanțiilor acordate de art. 3 a Convenției.

Reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu.

Respectiv, constatând motivarea instanței a fi una plauzibilă, Colegiul o preia în tot și o însușește, ceea ce este în corespundere cu jurisprudența CEDO în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, potrivit căreia, instanțele naționale deși au obligația să-și motiveze deciziile, acest fapt totuși nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs

Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanța internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal reține caracterul neîntemeiat a argumentelor invocate în recursul formulat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 6 Soroca, fapt pentru care îl va respinge, păstrând neschimbată soluția instanței de fond ca fiind una întemeiată și motivată.

În corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Recursul Directorului adjunct, comisar principal de justiție, din cadrul Penitenciarului nr. 6 Soroca, Ion Ciobanu declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 03 august 2023 privind admiterea plângerii condamnatului Iurii Negruța împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se respinge ca nefondat, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: **Ion Talpa**

Judecători: **Oxana Mironov**

Svetlana Șleahtițki